

A Gazdasági Versenyhivatal 2007. évi munkája a számok tükrében

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) sikeresnek értékeli a 2007. évi munkáját, mely nagyszámú versenyhivatali eljárásban, a versenypártoló munka, valamint a versenykultúra fejlesztő tevékenység erősítésében öltött testet. A GVH ebben az évben is sokrétű tevékenységével igyekezett elérni a verseny fenntartását az egyes piacokon. A versenyfelügyeleti munka mellett egyes esetekben hatékonyabbnak ítélte a versenypártoló beavatkozásokat, illetve egyre fontosabb szerepet szán a versenykultúra fejlesztő tevékenység hatékony ellátásának.

A versenyfelügyeleti eljárások száma nagyságrendileg azonos az előző években lefolytatott eljárások számával: 196¹ versenytanácsai döntéssel lezárult eljárás volt 2007-ben. A versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatok 74 esetben állapították meg a versenytörvény megsértését, s összesen 2,248 milliárd forint összegű bírságot szabott ki a hivatal. Ez az összeg alacsonyabb, mint a tavalyi évben összesen kirótt, rekordnagyságot elérő bírság, aminek oka egyrészt a legsúlyosabb versenysértő magatartások, a kartellek végső döntéssel lezárult számának csökkenésében keresendő, másrészt hogy az erőfölénnyel való visszaélés miatt indult ügyek esetében az eljárás alá vont vállalkozások a kötelezettségvállalások folytán több milliárdos potenciális büntetés alól mentesültek.

A GVH 2007-ben a **fogyasztók megtévesztése** miatt indított eljárásokkal foglalkozott a legtöbbet. A versenyhatósághoz minden eddigénél több panasz és bejelentés érkezett ilyen ügyekben, így nem meglepő, hogy 69 határozatban összesen 1,226 milliárd forint bírságot szabott ki a GVH. A nagyszámú panasz miatt két ágazatnál is sor került piactisztító vizsgálatosorozatra. A legnagyobb sajtóvisszhangot a bankok megtévesztő hitelkártya hirdetései visszaszorítására indított eljárásorozat keltette. Ennek során nyolc pénzügyintézetet marasztalt a GVH és összesen 381 millió forint bírságot rótt ki ezekben az ügyekben. A légitársaságok megtévesztő reklámjai ellen ugyancsak vizsgálatok sorozatával lépett fel a versenyhatóság. A piactisztítás eredményeként hat légitársaságnak összesen 119 millió forint bírságot kellett fizetnie. A nagyszámban érkező fogyasztói panaszok miatt indultak eljárások az interaktív betelefonálás tévéműsorokat készítő és azokat sugárzó vállalkozások ellen is. Az ügyek bírság kiszabása nélkül, kötelezettségek vállalásával zárultak. Az érintett társaságok ugyanis vállalták, hogy a jövőben pontosabban és egyértelműbben tájékoztatják ügyfeleiket a játékba kerülés feltételeiről és szabályairól. Jóllehet a GVH egyre nagyobb összegű bírságokat állapít meg a fogyasztók megtévesztése miatt, vannak olyan ágazatok, ahol évről-évre ismétlődnek a jogsértések. Így például:

- távközlési területen a vezetékes és a mobil telefontársaságokat több alkalommal is eljárás alá vonta a GVH, mert Internet szolgáltatásaikat megtévesztő módon hirdették;

¹ Jelen sajtóközlemény kerekített számokat tartalmaz, a pontos számok, összegek a Parlamentnek benyújtandó éves beszámolóban szerepelnek majd.

- az egészséges életmódra való törekvést kihasználva több cég is úgy hirdette termékét, hogy annak megalapozatlanul gyógyhatást vagy egészségmegőrző hatást tulajdonított;
- a nagyméretű kiskereskedelmi láncok hirdetési újságjaiban szereplő termékismertető több alkalommal is fogyasztó megtévesztésére alkalmasnak bizonyultak.

A legnagyobb visszhangot általában a GVH **kartell** ügyekben hozott döntései váltják ki. 2007-ben kevesebb kartellügyben született végső döntés, mint a megelőző években és az ügytípusban kiszabott összes bírság 1,021 milliárd forint volt. A legnagyobb kartellügy idén a Magyar Posta és a Lapterjesztő versenykorlátozó megállapodása volt, ami miatt összesen 936 millió forint bírságot szabott ki a GVH. A lezárt kartell ügyek számának csökkenése persze nem jelenti azt, hogy a vállalkozások a GVH erélyes fellépése miatt ne kötnének tiltott megállapodásokat. Pusztán arról van szó, hogy a kartellezők szorosabbra zárták soraikat, némileg megnehezítve ezzel a GVH dolgát. Tevékenységük azonban a jelek szerint nem járt sikerrel, hiszen 2007-ben is sikerült néhány kartellgyanús ügyben eljárást indítani. A vasútépítő, a borász, a sütőipari kartell ügyében jelenleg is zajlik a versenyhivatali vizsgálat. A kartellügyekre különösen igaz, hogy a kiszabott bírságokat érzékelhetően csökkenti, ha az érintett cég együttműködik a versenyhatósággal, erre példa a budapesti Bajcsy-Zsilinszky utcai kórház rekonstrukciójára kiírt közbeszerzési eljárásban kartellező cég, mely elsőként adott információt, és együttműködött a versenyhatósággal és így mentesült a bírságkiszabás alól.

A GVH komoly sikerként értékeli, hogy 2007-ben jogerősen pert nyert – többek között – a kartellező autópálya építő vállalkozásokkal szemben, amelyekre 2004 nyarán rekordösszegű, több, mint 7,043 milliárd forintos bírságot szabott ki a versenyhatóság.

Erőfölénnyel való visszaélés megállapítására és bírság kiszabására idén nem került sor. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lettek volna ilyen ügyek a GVH előtt. A legnagyobb horderejű esetek azonban nem bírsággal, hanem kötelezettségvállalás alkalmazásával zárultak, mivel a versenyhatóság megítélése szerint ezen jogintézmény alkalmazásával a GVH eljárásából fakadó haszon közvetlenül a fogyasztónál érzékelhető. A két legtöbb fogyasztót érintő ügy az OTP-hez kapcsolódik. A bank vállalta, hogy a személyi kölcsönökhöz és a lakáshitelekhez kapcsolódó díjak egyoldalú megemelése miatt kártalanítja ügyfeleit. A GVH közbenjárására mindkét esetben több tízezeren kapták vissza a pénzüket, amely összességében több milliárd forintot tesz ki. Emellett az OTP ügyfélbarát vállalásokat is tett. Hasonlóképpen fontos volt az állampolgárok számára, hogy a vezetékes telefonszolgáltatók, a GVH eljárása nyomán kötelezettséget vállaltak arra, hogy az ADSL alapú szélessávú internetszolgáltatást vezetékes telefonszolgáltatás nélkül „csupaszon” is hozzáférhetővé teszik.

Az idei évben több ízben is alkalmazott kötelezettségvállalás funkciója az, ha az eljárás során az eljárás alá vont vállalkozás kész vállalásokkal a GVH aggályait orvosolni, akkor legyen mód az eljárás rugalmas, praktikus, illetve a fogyasztó, az eljárás alá vont vállalkozás és a versenyhatóság számára is előnyös lezárására. Megfelelő kötelezettségek vállalása esetén a GVH végzéssel megszünteti az eljárást, egyben a vállalásokat a döntés részeként kötelezővé teszi a vállalkozás számára. A kötelezettségvállalás előnye, hogy a vállalkozás többet is vállalhat, mint amit a GVH közvetlenül ki tudna kényszeríteni jogsértés megállapítása esetén. Erre jó példa a túlzott ár esetén az ügyfelek közvetlen kárpótlása, amellyel az érintett ügyfél egyben azt is elkerüli, hogy a GVH eljárása után fordul polgári bírósághoz, hogy kártérítési igényét érvényesítse. Másrészt gyorsabban orvosolja a problémát (elmarad az átlag 3-4 éves bírósági felülvizsgálat), a vállalkozás egyetértésén alapuló jogkövetés erősebb és kisebb az esélye a kijátszásnak. Az eljárás alá vont számára

ez esetben nagy előny, hogy nem kerül kimondásra, hogy magatartása sértette a versenyjogi előírásokat.

2007-ben 44 **fúzió iránti kérelmet** bírált el a GVH. A gazdasági élet szereplői a jelek szerint megtanulták, hogy milyen esetben kell kérni a GVH jóváhagyását egy-egy cég felvásárlásakor, hiszen e területen csak egyetlen esetben került sor törvénysértés megállapítására azaz a fúziós kérelem benyújtásának elmulasztására.

A GVH 2007-ben két **ágazati vizsgálatot** indított. Elsőként, még februárban, a lakossági és kisvállalati bankpiacot érintő vizsgálódás indult el. Ennek célja, hogy a versenyhatóság megismerje és értékelje a bankváltással kapcsolatos folyamatokat. Nemzetközi tapasztalatok és a GVH által Magyarországon észlelt piaci jelenségek valószínűsítik, hogy a lakossági és a kisvállalati piacon bizonyos termékek esetében túlzottan ritkán fordul elő bankváltás, így a piaci verseny torzulhat vagy korlátozódhat. A másik ágazati vizsgálat nyáron indult és a médiához kapcsolódik. A GVH a televíziós műsorszolgáltatás nagy- és kiskereskedelmi, valamint televíziós hirdetés piacán a televíziós reklámok értékesítésével, a sport-és filmjogokhoz való hozzáféréssel, a televíziós műsorcsatornák továbbításának feltételeivel kapcsolatos piaci folyamatokat szeretné megismerni és értékelni. A versenyhatóság az említett piacokon olyan körülményeket azonosított, amelyek arra utalhatnak, hogy a szükségtelen korlátozásoktól mentes piacralépés feltételei nem adóttak, a médiapiaci verseny és a digitalizáció fogyasztói jólétet növelő sokszereplős, változatos médiakínálatot biztosító hatása esetleg nem érvényesül.

A GVH idén is aktív **versenypártolási tevékenységet** folytatott. A versenypártolási tevékenységen szűk értelemben versenyszempontú jogszabály-veleményezést kell érteni. Ennek keretében van lehetősége a GVH-nak a jogszabályalkotás folyamatában érvényre juttatni a versenyhez fűződő szakmai szempontokat. E tevékenysége keretében több törvényjavaslatot, koncepciót, rendeletet is véleményezett a GVH. A hatóság hallatta a hangját az egészségügyi és az árampiaci liberalizáció kapcsán is.

A villamos energia törvény 2008 január 1-től teljes piacnyitást célozna meg, de a GVH minden törekvése ellenére nem mutat a hatékonyságot kikényszerítő versenyfejlesztés irányába, sőt a volt jogi monopólium státuszából egy valódi korlátozás nélküli monopólium felé vitte a piacot. A GVH egy szakmai füzettel kívánta segíteni az egészségügyi reformot. Nem kapott támogatást a hivatal azon javaslata, amely közvetlenül a szolgáltatói versenynek adott volna teret. A több pénztáros modell azonban alapos előkészítés, megfontolt bevezetés és a kezdeti fázis szükségszerű korrekciói esetén közvetett módon kiválthatja a hatékony működést segítő szolgáltatói versenyt is.

Ugyancsak fontos a GVH számára a hazai **versenykultúra** ápolása, melyre 2007-ben kiemelt figyelmet fordított. 2005 novembere óta van arra lehetőség, hogy e tevékenységet intézményesített keretek között végezze a GVH. E célra jött létre a Versenykultúra Központ (VKK), amely nyilvánosságra hozott munkaterv alapján végzi tevékenységét. 2007-ben lefordította és magyar nyelven megjelentette Massimo Motta Versenypolitika – elmélet és gyakorlat című szakkönyvét. Emellett ismeretterjesztő kiadványokat készít, szakmai rendezvényeket szervez és támogat, szakmai pályázatokat hirdet, oktatási, tudományos és kutatási projekteket segít, együttműködik a hazai versenykultúrát támogató terjesztő és fejlesztő civil szervezetekkel, valamint a területen tevékenykedő akadémiai körrel is. A GVH fontosnak tartja a folyamatos párbeszédet az üzleti világ szereplőivel is, ezért is kezdeményezett beszélgetéseket különböző szakmai témákban. Ennek folytatását a VKK jövőre is tervezi. Nagy érdeklődés mellett került sor februárban arra a nemzetközi konferenciára – a VKK szervezésében –, amelyen külföldi és magyar szakemberek

ismertették tapasztalataikat a kartellek feltárásában. A rendezvényen a magyar miniszterelnök mellett jelen voltak európai és amerikai társhatóságok vezetői is.

A hazai versenykultúra fejlesztésén túl a VKK környező országok versenykultúrájának javításában is fontos szerepet tölt be, hiszen e Versenykultúra Központon belül működik a külön költségvetéssel rendelkező OECD-Magyar Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK) is. Az ROK alapító okiratát 2005. február 16-án írta alá a GVH elnöke és az OECD főtitkárhelyettese. A ROK célja, hogy segítséget adjon a kelet-, délkelet-, és közép-európai országok versenypolitikájának, versenyjogának és versenykultúrájának fejlesztéséhez és támogassa az ottani versenyhatóságok munkáját. A központ mindezt az érintett országok versenyhatóságainál dolgozó munkatársaknak szervezett szakmai programok, szemináriumok szervezésével igyekszik elérni. Az OECD maga is sikeresnek és példaértékűnek ítéli a budapesti ROK munkáját.

Budapest, 2007. december 28.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal
cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.
levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036
tel: +36-30 618-6618
email: Mihalovits.Andras@gvh.hu
<http://www.gvh.hu>